

การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประเพณีและบุคลิกภาพของบุคคลจากครอบครัวที่มี
ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน

นางสาว เกื้อกุล ทาสีหิรัญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชา จิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2514

000178

A Comparative Study of the Socialization Process and Personality
Among the Families of Different Socio-Economic Status.

Miss Kuakul Thasit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Psychology
Graduate School
Chulalongkorn University

1971

- หัวข้อวิทยานิพนธ์ : การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประ กิตและบุคลิกภาพของบุคคลจาก
ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน
- ชื่อ : นางสาว เกื้อกุล ทาสีหิธี แขนกวิชา จีวิทยุทยา
- ปีการศึกษา : 2513

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความแตกต่างและความสัมพันธ์ระหว่างสังคม
ประ กิต และบุคลิกภาพของบุคคลจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน 3 ระดับชั้น
กลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ เด็กวัยรุ่นชายไทยอายุระหว่าง 16-18 ปี กำลังศึกษา
อยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 และบิดามารดาของเด็ก โดยพิจารณาฐานะทางเศรษฐกิจและ
สังคมของกลุ่มตัวอย่างจากการศึกษา อาชีพ และรายได้ของบิดามารดา แบ่งกลุ่มตัวอย่าง
เป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 25 คน การรวบรวมข้อมูล ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามบุคลิกภาพ 2
ชุด คือ The HSPQ แบบ A. ของ R.B.Cattell และแบบสอบถามบุคลิกภาพ
ไมคริสัมพันธ์ของ ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ หลังจากนั้นผู้วิจัยศึกษามสัมพันธ์ระหว่าง
สังคมประ กิตจากบิดามารดาตามแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น

ผลการศึกษาพบว่า มีความแตกต่างในสังคมประ กิตอย่างมีนัยสำคัญ 4 ด้าน คือ
1) ครอบครัวระดับสูงมีทัศนคติที่ดีสูงกว่าครอบครัวระดับต่ำและกลาง 2) ครอบครัว
ระดับต่ำและกลางมีความเข้มงวดกว่าครอบครัวระดับสูง 3) ครอบครัวระดับต่ำมีการ
อดใจรอได้สูงกว่าครอบครัวระดับสูงและกลาง 4) ครอบครัวระดับต่ำมีความเป็นระเบียบ
วินัยสูงกว่าครอบครัวระดับสูง มีความแตกต่างในบุคลิกภาพของบุคคลอย่างมีนัยสำคัญ 1
ด้าน คือ บุคคลจากครอบครัวระดับกลาง มีลักษณะบุคลิกภาพไมคริสัมพันธ์สูงกว่าบุคคลจาก
ครอบครัวระดับสูง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างสังคมประ กิตและบุคลิกภาพของ
บุคคลคือ 1) ครอบครัวที่ฝึกความสัมฤทธิ์ผลสูง บุตรจะเป็นตัวของตัวเอง ก้าวร้าว
ร่าเริง กระตือรือร้น มีความเกรงใจต่ำ และในระดับกลาง บุตรจะมีความคิดเชิงรูป
ธรรมในระดัต่ำบุตรจะมีความตั้งใจ บึกบึนมากขึ้น 2) ครอบครัวที่มีความคาดหวัง

ในบุตรสูง บุตรจะสุภาพ อยู่ในโอวาท และในระดับกลาง บุตรจะขาดความอดทน
 ต้องการความสนใจเพิ่มขึ้น 3) ครอบครัวที่ให้อิสระแก่บุตรสูง บุตรจะสนุก ร่าเริง
 กระตือรือร้น มีความเกรงใจต่ำ และในระดับสูงบุตรจะไม่กระตือรือร้น ในระดับ
 ต่ำ บุตรจะมีจิตใจเข้มแข็งเพิ่มขึ้น 4) ครอบครัวที่มีความเข้มงวดสูง บุตรจะมี
 ความคิดเชิงรูปธรรม เป็นตัวของตัวเอง ก้าวร้าว 5) ครอบครัวที่ฝึกลักษณะไมตรี
 สัมพันธ์สูง บุตรจะมีอารมณ์ไม่มั่นคง หงุดหงิดง่าย และในระดับกลางบุตรจะสนุก
 ร่าเริง ในระดับต่ำบุตรจะชอบฝ่าฝืนกฎ มีความวิตกกังวล ชอบทำอะไรตามความต้อง
 การของคนเพิ่มขึ้น 6) ครอบครัวที่ฝึกการอดใจรอได้สูง บุตรจะไว้ตัว ตระหนี่
 เฉยเมย มีความคิดเชิงรูปธรรม เชื่อในความสามารถของตน และในระดับสูง
 บุตรจะเป็นตัวของตัวเอง ก้าวร้าว ชอบฝ่าฝืนกฎ ไม่นับใจตนเอง ในระดับกลาง
 บุตรจะชอบทำอะไรตามสบาย ในระดับต่ำบุตรจะมีความเกรงใจต่ำเพิ่มขึ้น 7) ครอบครัวที่ฝึกความเป็นระเบียบวินัยสูง บุตรจะชอบฝ่าฝืนกฎ ละเลยหน้าที่ มีความเกรงใจ
 สูง และในระดับกลาง บุตรจะมีจิตใจเข้มแข็ง ในระดับต่ำ บุตรจะไม่กระตือรือร้น
 เพิ่มขึ้น 8) ครอบครัวที่ฝึกความก้าวร้าวสูง บุตรจะไม่นับใจตนเอง ขี้อาย และใน
 ระดับกลางบุตรจะขาดความอดทน ชอบสนุกเพิ่มขึ้น 9) ครอบครัวที่ให้รางวัลสูง
 ในระดับสูงบุตรจะไว้ตัว ตระหนี่ 10) ครอบครัวที่ลงโทษสูงในระดับสูง บุตรจะชอบ
 ตามกลุ่ม และในระดับกลาง บุตรจะชอบสนุก กระฉับกระเฉง

Thesis Title : A comparative Study of the Socialization Process and Personality Among the Families of Different Socio-Economic Status.

Name : Miss Kuakul Thasit Department Psychology

Academic Year : 1970

Abstract

The purposes of this study were to study the differences of the socialization process and personality among the families at three levels of socio-economic status and the relationship between these two variables. The subjects were 75 male high school students and their parents. The status criteria were level of education, occupation and income of their parents. The boys were asked to answer two personality questionnaires : R.B. Cattell's MSPQ. Form A and Dr. Weerayudht Wichirachote's Affiliative Personality Questionnaire, and their parents were interviewed about their socialization process.

The result revealed that the significant differences in socialization process were 1) the upper class emphasized achievement training more than lower and middle class; 2) the middle and lower class emphasized strictness more than upper class; 3) the lower class emphasized delay of gratification more than upper and middle class; 4) the lower class emphasized discipline training more than upper class. The significant difference in personality was the middle

class children were more affiliative than upper class children. The significant correlation between the socialization process and personality revealed that 1) in high achievement training families, children were independent minded, cheerful, alert and unhumble, middle class children were also uninterested in intellectual matters, and lower class children were also responsible; 2) in high expectation families, children were conforming and dependent, middle class children were also attention-getting; 3) in high independent training families, children were cheerful and unhumble, upper class children were also self-sufficient and lower class children were also realistic; 4) in high strictness families, children were aggressive, independent minded and uninterested in intellectual matters; 5) in high affiliative training families, children were emotional unstable; middle class children were also cheerful, and lower class children were also demanding, anxious, and uncontrolled; 6) in high delay of gratification training, children were aloof, uninterested in intellectual matters and self-sufficient, upper class children were also aggressive, undependable and shy, middle class children were also unhumble; 7) in high discipline training families, children were realistic, and lower class children were also stodgy; 8) in high aggressive deterrent training families, children were shy, and middle class children were also attention-getting, liking group action; 9) in high rewarding families, upper class children were aloof; 10) in high punishment families, upper class children were sociably and group dependent, middle class children were liking group action.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จลงด้วยความสนับสนุนทางการวิจัยจากสภาวิจัยแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี และบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ความดีและความถูกต้องของวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิญญู สาคร อาจารย์ เกื้อน สิบสุพันธ์ุประทุม เป็น ผู้ตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือความดีจาก ท่านอธิการ อาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียน ตลอดจนนิสิตามารดาของนักเรียนที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในกรณีวิเคราะห์ผล อาจารย์ อนันต์ อัครชู ใต้กรุณาเขียนโปรแกรมเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล และ คุณ ชูชาติ ภพประเสริฐ ใต้อำนวยความสะดวกในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

ความสัมฤทธิ์ผลของวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาในการวางโครงการ กำหนดเรื่อง และคำปรึกษาอย่างใกล้ชิดในฐานะของอาจารย์ที่ปรึกษา จาก อาจารย์ ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ

ผู้วิจัยรู้สึกระลึกถึงพระคุณของสถาบัน และ ท่านผู้ให้ความช่วยเหลือ จึงขอกราบ ขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

เกื้อกุล ทาสีหรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ฉ
รายการแผนภูมิประกอบ	ท
บทที่	
1 บทนำ	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	1
การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องและเหตุผลในการตั้งสมมุติฐาน	16
ความมุ่งหมายทั่วไป	24
ข้อสมมุติฐานในการวิจัย	24
ขอบเขตของการวิจัย	26
ข้อตกลงเบื้องต้น	27
คำจำกัดความ	28
ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย	29
2 วิธีดำเนินงานและวิธีรวบรวมข้อมูล	30
กลุ่มตัวอย่างประชากร	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	32
ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ	40
ขบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล	41
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	42
3 ผลการวิจัย	44

บทได้	หน้า
4 การอภิปรายผลการวิจัย	152
การศึกษา เรื่องสังคมประเพณี.....	152
การศึกษา เรื่องบุคลิกภาพ.....	159
การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสังคมประเพณีและบุคลิกภาพ.....	171
5 สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ	179
• ความมุ่งหมาย	179
กลุ่มตัวอย่างประชากร.....	179
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล.....	180
การวิเคราะห์ข้อมูล	180
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	181
ข้อเสนอแนะ	184
บรรณานุกรม	187
ภาคผนวก	193
ประวัติการศึกษา	249

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	คำสถิติพื้นฐานของแบบสัมภาษณ์ในเรื่อง การฝึกความสัมฤทธิ์ผล.....	48
2	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในเรื่อง การฝึกความสัมฤทธิ์ผล.....	49
3	ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยในเรื่อง การฝึกความสัมฤทธิ์ผล.....	50
4	คำสถิติพื้นฐานของแบบสัมภาษณ์ในเรื่อง ความคาดหวังของบิดามารดา.....	51
5	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในเรื่อง ความคาดหวังของบิดามารดา.....	52
6	คำสถิติพื้นฐานของแบบสัมภาษณ์ในเรื่อง การฝึกความอิสระ.....	53
7	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในเรื่อง การฝึกความอิสระ.....	54
8	คำสถิติพื้นฐานของแบบสัมภาษณ์ในเรื่อง ความเข้มงวด.....	56
9	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในเรื่อง ความเข้มงวด.....	57
10	ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยในเรื่อง ความเข้มงวด.....	58
11	คำสถิติพื้นฐานของแบบสัมภาษณ์ในเรื่อง การฝึกลักษณะไมตรีสัมพันธ์.....	59
12	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในเรื่อง การฝึกลักษณะไมตรีสัมพันธ์.....	60
13	คำสถิติพื้นฐานของแบบสัมภาษณ์ในเรื่อง การฝึกการออกใจรอได้.....	61
14	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในเรื่อง การฝึกการออกใจรอได้.....	62
15	ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยในเรื่อง การฝึกการออกใจรอได้.....	63
16	คำสถิติพื้นฐานของแบบสัมภาษณ์ในเรื่อง การฝึกความเป็นระเบียบวินัย.....	64
17	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในเรื่อง การฝึกความเป็นระเบียบวินัย.....	65
18	ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยในเรื่อง การฝึกความเป็นระเบียบวินัย.....	66
19	คำสถิติพื้นฐานของแบบสัมภาษณ์ในเรื่อง ความก้าวร้าว.....	67
20	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในเรื่อง ความก้าวร้าว.....	68
21	คำสถิติพื้นฐานของแบบสัมภาษณ์ในเรื่อง การให้รางวัล.....	70
22	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในเรื่อง การให้รางวัล.....	71
23	คำสถิติพื้นฐานของแบบสัมภาษณ์ในเรื่อง การลงโทษ.....	72

ตารางที่

หน้า

24	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในเรื่อง การลงโทษ	73
25	ผลแห่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของสังคมประจักษ์ในแต่ละกลุ่มชั้นทาง เศรษฐกิจและสังคม	76
26	ผลแห่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของสังคมประจักษ์ในกลุ่มตัวอย่าง ประชากรทั้งหมด	79
27	ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามในเรื่อง ความสามารถในการสังคม	82
28	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในเรื่อง ความสามารถในการสังคม	83
29	ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามในเรื่อง ความสามารถทางสติปัญญา	85
30	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในเรื่อง ความสามารถทางสติปัญญา	86
31	ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามในเรื่อง ความมั่นคงทางอารมณ์	87
32	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในเรื่อง ความมั่นคงทางอารมณ์	88
33	ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามในเรื่อง สภาพทางอารมณ์	89
34	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในเรื่อง สภาพทางอารมณ์	90
35	ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามในเรื่อง การประพฤติตนตามระเบียบแบบแผน ..	91
36	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในเรื่อง การประพฤติตนตามระเบียบแบบแผน ..	93
37	ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามในเรื่อง สภาพร่าเริงหรือหดหู่	94
38	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในเรื่อง สภาพร่าเริงหรือหดหู่	95
39	ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามในเรื่อง ความสามารถในการรับผิดชอบ	96
40	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในเรื่อง ความสามารถในการรับผิดชอบ	97
41	ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามในเรื่อง ความนับใจตนเอง	99
42	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในเรื่อง ความนับใจตนเอง	100
43	ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามในเรื่อง สภาพทางจิตใจ	102
44	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในเรื่อง สภาพทางจิตใจ	103
45	ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามในเรื่อง ความสามารถในการเข้ากับกลุ่ม	104

ตารางที่	หน้า
46	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในเรื่อง ความสามารถในการ เข้ากับกลุ่ม 105
47	ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามในเรื่อง ความสามารถในการควบคุมจิตใจ 106
48	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในเรื่อง ความสามารถในการควบคุมจิตใจ 107
49	ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามในเรื่อง ความเป็นตัวของตัวเอง 109
50	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในเรื่อง ความเป็นตัวของตัวเอง 110
51	ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามในเรื่อง ความสามารถในการบังคับตนเอง 112
52	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในเรื่อง ความสามารถในการบังคับตนเอง 113
53	ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามในเรื่อง การแสดงออกทางอารมณ์ 115
54	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในเรื่อง การแสดงออกทางอารมณ์ 116
55	ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามในเรื่อง ลักษณะบุคลิกภาพไมตรีสัมพันธ์ 117
56	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในเรื่อง ลักษณะบุคลิกภาพไมตรีสัมพันธ์ 118
57	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยในเรื่อง ลักษณะบุคลิกภาพไมตรีสัมพันธ์ 119
58	ผลแห่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของบุคลิกภาพของบุคคลในแต่ละ กลุ่มชั้นทาง เศรษฐกิจและสังคม 121
59	ผลแห่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของบุคลิกภาพของบุคคลในกลุ่มตัว อย่างประชากรทั้งหมด 133
60	ผลแห่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสังคมประ กาศและ บุคลิกภาพของ บุคคลในแต่ละกลุ่มชั้นทาง เศรษฐกิจและสังคม 140
61	ผลแห่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสังคมประ กาศและบุคลิกภาพของ บุคคลในกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด 147

รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่	หน้า
1 การเปรียบเทียบความแตกต่างของสังคมประ กติในค่านการเปิดความอิสระของ กลุ่มตัวอย่างที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมต่างกัน 55	55
2 การ เปรียบเทียบความแตกต่างของสังคมปร ะกติกในค่านการก้าวร้าวของกลุ่ม ตัวอย่างที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมต่างกัน 69	69
3 การ เปรียบเทียบความแตกต่างของสังคมปร ะกติกในค่านการลง โทษของกลุ่มตัว อย่างที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมต่างกัน 74	74
4 การ เปรียบเทียบความแตกต่างของบุคลิกภาพในค่านความสามารถในการ สังคมของกลุ่มตัวอย่างที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมต่างกัน 84	84
5 การ เปรียบเทียบความแตกต่างของบุคลิกภาพในค่านสภาพทางอารมณ์ของ กลุ่มตัวอย่างที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมต่างกัน 91	91
6 การ เปรียบเทียบความแตกต่างของบุคลิกภาพในค่านความสามารถในการ รับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่างที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมต่างกัน 98	98
7 การ เปรียบเทียบความแตกต่างของบุคลิกภาพในค่านความมั่นคงในตนเอง ของกลุ่มตัวอย่างที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมต่างกัน 101	101
8 การ เปรียบเทียบความแตกต่างของบุคลิกภาพในค่านความสามารถในการ ควบคุมจิตใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมต่างกัน 108	108
9 การ เปรียบเทียบความแตกต่างของบุคลิกภาพในค่านความเป็นตัว ของตัว เองของกลุ่มตัวอย่างที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมต่างกัน 111	111
10 การ เปรียบเทียบความแตกต่างของบุคลิกภาพในค่านความสามารถในการ บังคับตนเอง ของกลุ่มตัวอย่างที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมต่างกัน 114	114